

Restaurering av interiørene på Bjørgan

Bjørgan prestegård har de siste årene gjennomgått en omfattende restaurering, og derfor ikke vært tilgjengelig for publikum som museumsbygg. I perioden 2008-11 ble eksteriøret ferdigstilt. I juni 2014 var arbeidene med restaurering av interiøret på «Bjørnsonhuset» i gang. Arbeidet er forventet avsluttet høsten 2015. Da vil Bjørgan igjen fremstå nærmere slik det så ut da Bjørnstjerne Bjørnson trådte sine barnesko i prestegården på Kvikne.

Ifølge Jon Brenne, professor emeritus ved NIKU – Norsk Institutt for Kulturminneforskning, er prestegården Bjørgan sjelden i norsk sammenheng. Bygningen som helhet er et av få vel bevarte eksempler på et embetsmannshjem fra begynnelsen av 1800-tallet. Noe av forklaringen på hvorfor bygningen ikke har gjennomgått særlig «modernisering» ligger nok i at bygget gikk ut av bruk som prestegård i 1860 og stod mer eller mindre ubrukt frem til det ble gitt staten som «minne om Bjørnson» i 1919.

Utfordring for håndverkerne

Utfordringen som møtte restaureringshåndverkerne og konservatorene i år

var å finne en metode for å bevare mest mulig av den originale rappingen. Det er særlig de rappede veggene som er en utfordring. Som følge av at tømmer i en bygning alltid vil være i bevegelse, mens mørtelen i rappingen står fast, er det i stor grad formen på spilene som holder det hele på plass. På Bjørgan har festene for spilene mange steder rustet vekk og dermed har rappingen begynt å skalle av. Dette sees særlig tydelig på ytterveggene.

Rapping

Rapping gjøres for å få en overflate til å fremstå som mur. «Bjørnsonhuset» er en laftet tømmerkonstruksjon som man, i sin tid, ønsket at skulle se ut som et murhus i byen, en embetsmannsbolig som høvet seg prestens stand og stilting og som skulle være representativ nok til å fungere som overnattingssted for prost, biskop og andre høye herrer. Rappingen utføres ved at man fester skråstilte trapesformede lister til tømmerveggen. Så legger man på en leirmørtel forsterket med strå og nauthår og en finere uforsterket mørtel over dette igjen.